

بررسی و تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های جهانگردی در ایران

محمدعلی زکی

استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه امام حسین(ع)

Mazaki42@yahoo.com

دریافت در: ۸۷/۰۶/۲۲

داوری در: ۸۷/۰۶/۲۶

اصلاح در: ۸۷/۰۷/۲۰

پذیرش در: ۸۷/۰۷/۲۲

چکیده: جهانگردی به مثابه رشته‌ای علمی، دارای سابقه کوتاه دانشگاهی در ایران می‌باشد. کارکرد دانشگاه‌ها در زمینه جهانگردی به دو بخش مشخص آموزشی (تربیت نیروی ماهر و متخصص) و پژوهشی (انجام طرح‌های تحقیقاتی و انجام پایان‌نامه) بخش پذیر است. اهمیت کارکرد پژوهشی دانشگاه‌ها، محققان را بر آن می‌دارد تا به بررسی و تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی در حوزه جهانگردی بپردازند. هدف اساسی مقاله حاضر، بررسی گرایش‌های پژوهشی در تحقیقات جهانگردی ایران است که به تحلیل محتوای ۱۵۵ پایان‌نامه تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های دولتی ایران طی سال‌های ۸۵-۱۳۴۴ خواهد پرداخت. داده‌های پژوهش با مراجعه به پایگاه اینترنتی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران (وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) استخراج و جمع‌آوری گردیده است. جهت تجزیه و تحلیل‌های آماری از برنامه «Spss» در محیط ویندوز و روش‌های آماری شامل تحلیل توصیفی (یک متغیره و دو متغیره) استفاده گردید. متغیرهای مستقل پژوهش شامل جنس، تعداد صفحات، رشته تحصیلی، نوع دانشگاه و زمان دفاع از پایان‌نامه می‌باشند. گرایش‌های پژوهشی جهانگردی به عنوان متغیر وابسته در نظر بوده که در قالب ۲۲ موضوع فرعی و ۱۱ گرایش (موضوع) اصلی طبقه‌بندی شده‌اند.

نتایج نهایی پژوهش بیانگر آن است که بیشترین گرایش‌های پژوهشی در تحقیقات جهانگردی در ایران، به چهار موضوع اختصاص داشته است: مجموعه و مجتمع‌های جهانگردی، توسعه جهانگردی، ابعاد و اثرات اقتصادی جهانگردی و برنامه‌ریزی جهانگردی. کمترین و بیشترین تحقیقات جهانگردی در ایران، به ترتیب مربوط به دوران دفاع مقدس (۲درصد) و سال‌های ۱۳۷۶ تاکنون می‌باشد (۶۷درصد).

کلیدواژه‌ها: تحقیق جهانگردی، پایان‌نامه‌های دانشگاهی، تحلیل محتوا

۱. مقدمه

رشد جهانگردی و مهمانداری، موجب پیدایش حوزه‌ای علمی و دانشگاهی گردیده است و از سوئی باعث افزایش فعالیت‌های متعددی هم‌چون چاپ منابع عمومی، کتاب‌ها، برگزاری کنفرانس‌های تخصصی گردیده است. رشد سریع جهانگردی به مثابه یک صنعت، موجب شد که بسیاری از حکومت‌ها به جهانگردی به عنوان مؤلفه مهمی در رشد و توسعه اقتصاد محلی و ملی بنگرند و این امر موجب رشد جهانگردی به عنوان یک حوزه علمی و دانش گردیده است (Dale and Robinson ۲۰۰۱). رشد قابل توجهی در تعداد دانشجویان و دانشگاه‌های خاص حوزه جهانگردی، در طی چند دهه گذشته در سطح جهانی صورت گرفته است. رشد و توسعه یافتگی دانش جهانگردی و افزایش تقاضای دانشگاه‌ها، زمینه‌ای برای افزایش توجه به تحقیق و انتشارات حوزه جهانگردی را فراهم نموده است. چاپ مقالات پژوهشی از سوی دانشگاه‌ها و یا انجمن‌های علمی، نقش قابل توجهی در تلقی کیفیت رشد مورد نظر ایفا می‌کنند.

بخشی از تولیدات علمی جهانگردی اختصاص به تحقیقات دارد که البته انواع گوناگونی را در برمی‌گیرد (جدول ۱). پایان‌نامه‌های دانشگاهی در رشته‌های آموزشی، یکی از اشکال اساسی تحقیقات جهانگردی تلقی می‌شوند که البته دربردارنده اطلاعات متنوع و گسترده‌ای در زمینه جهانگردی می‌باشند. حوزه‌های پژوهشی متعددی در جهانگردی فراروی اندیشمندان قرار دارد که بررسی و تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های دانشگاهی نمونه‌ای از تمایلات مورد نظر محسوب می‌گردد در این خصوص پرسش‌های مختلفی مدنظر خواهد بود:

۱. گرایش‌های پژوهشی در تحقیقات جهانگردی ایران چیست؟
۲. گرایش‌های تحصیلی در ایران برای انجام تحقیق جهانگردی چگونه است؟
۳. تحقیقات جهانگردی برحسب دانشگاه‌های ایران چگونه می‌باشد؟
۴. حجم کمی تحقیقات جهانگردی ایران چگونه است؟
۵. وضعیت انجام تحقیقات جهانگردی براساس دوره‌های مختلف زمانی چگونه ترسیم می‌شود؟
۶. توزیع جنسی تحقیقات جهانگردی ایران چیست؟
۷. تحقیقات جهانگردی براساس مقاطع تحصیلی تکمیلی چگونه است؟

جدول ۱ انواع تولیدات و تحقیقات علمی در زمینه جهانگردی و گردشگری

خارجی	داخلی	انواع تحقیقات جهانگردی
		مقالات مندرج در مجلات علمی تخصصی جهانگردی
		مقالات ارائه شده در همایش‌های علمی تخصصی جهانگردی
		پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی آموزش عالی جهانگردی
		تحقیقات انجام شده در مؤسسات دولتی و خصوصی جهانگردی

منبع: محمدعلی زکی، ۱۳۸۳

رایف، لیزی و فیکو (۲۰۰۱) با تکیه بر تعاریف کلاسیک هالستی و برلسون، تعریف کرلینجر را مورد توجه قرار داده‌اند که در آن تعریف افزون بر عینیت، منظم بودن و کمی بودن، اعتبار و پایایی نتایج را نیز مورد تأکید قرار داده است. آنها پس از جمع‌بندی و بررسی تعاریف متعدد، تعریفی جامع از تحلیل محتوا را ارائه نموده‌اند: تحلیل محتوا، آزمون نظام‌مند (سیستماتیک) و تکرارپذیر نمادهای ارتباطی است که طی آن، ارزش‌های عددی بر اساس قوانین معتبر اندازه‌گیری، به متن نسبت داده می‌شود. سپس با استفاده از روش‌های آماری، روابط بین آن ارزش‌ها تحلیل می‌شود. این عمل به منظور توصیف محتوای ارتباطات، استخراج نتیجه درباره معنی آن یا پی بردن به بافت و زمینه ارتباط، هم در مرحله تولید و هم در مرحله مصرف صورت می‌گیرد (رایف، لیزی، و فیکو، ۲۰۰۱: ۱۲).

۲. سابقه و تاریخچه پژوهش

تحلیل محتوا یکی از روش‌های تحقیق و تحلیل اطلاعات مورد استفاده در تحقیقات و مطالعات جهانگردی است. تحلیل محتوا روشی منظم، عینی و کمی برای تحلیل و بررسی محتوای آشکار پیام اسناد و مدارک است که با استفاده از روش‌های آماری انجام می‌گردد (Ritchie, Plamer, and Burns ۲۰۰۵, ۶۰; Weaver and oppermann ۲۰۰۰, ۵۰).

حوزه‌های پژوهشی متنوع و متعددی را برای روش تحلیل محتوا در جهانگردی می‌توان متصور شد. تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های دانشگاهی جهانگردی و همچنین مجلات علمی تخصصی جهانگردی (Balogla and Assante, ۱۹۹۹, ۶۰; Jennings ۲۰۰۲, ۲۵; Ritchie, Plamer and Burns ۲۰۰۵, ۶۰;

Weaver and Oppermann ۲۰۰۰, ۵۰; Jogaratnam et al ۲۰۰۵a; Jogaratnam et al ۲۰۰۵b) دو نمونه مهم و رایج در زمینه کاربرد تحلیل محتوا در جهانگردی تلقی می‌شوند. محمدعلی زکی (۱۳۸۷) گرایش‌های هشتگانه پژوهشی در مجلات علمی تخصصی را مورد بررسی قرار داده که عمده آنها با استفاده از روش تحلیل محتوا انجام گرفته است.

یکی دیگر از حوزه‌های پژوهش تحلیل محتوا در جهانگردی، به پایان‌نامه‌های دانشگاهی اختصاص دارد. جعفر جعفری و آسر (۱۹۹۸) نخستین پژوهش در این خصوص را انجام داده‌اند. این دو به تحلیل محتوای ۱۴۹ پایان‌نامه جهانگردی مربوط به آمریکای شمالی، طی سال‌های ۸۶-۱۹۵۱ میلادی پرداخته‌اند. یافته‌های پژوهش آنها نشان داده که بیشترین تحقیقات جهانگردی اختصاص به گرایش‌های تحصیلی رشته‌های اقتصاد، انسان‌شناسی، جغرافیا و تفریحات اختصاص داشته است.

مهیر آرنت (۱۹۹۰) پایان‌نامه‌های جغرافیای جهانگردی، مربوط به آمریکای لاتین، طی سال‌های ۹۰-۱۹۸۰ میلادی (۹۵ مورد) را مورد تحلیل محتوایی قرار داده است. وی موضوعات پایان‌نامه‌ها را به یازده موضوع تقسیم نموده: توصیفی، تاریخی، جنبه‌های فضا و مکانی، تصورات، اثرات عمومی جهانگردی، اثرات اقتصادی جهانگردی، اثرات فرهنگی و اجتماعی جهانگردی، اثرات زیست محیطی جهانگردی، پارک‌های ملی جهانگردی، توسعه جهانگردی و کتابشناسی جهانگردی. نتایج تحقیق مهیر آرنت بیانگر آن است که بیشترین تحقیقات جهانگردی مربوط به حوزه‌های توسعه جهانگردی (۱۶ مورد)، توصیفی و اثرات اقتصادی جهانگردی (هرکدام به‌طور جداگانه ۱۴ مورد)، ابعاد تاریخی جهانگردی (۱۳ مورد) و اثرات فرهنگی اجتماعی جهانگردی (۱۲ مورد) گزارش شده است. براساس گرایش‌های تحصیلی، ۶۷ مورد از تحقیقات مورد بررسی، مربوط به جغرافیا و ۲۸ مورد مربوط به سایر رشته‌های تحصیلی بوده است.

باتریل، هاون و گیل (۲۰۰۲) به بررسی و تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های دکتری جهانگردی (۴۹ مورد) در دانشگاه‌های بریتانیا و ایرلند، در طی سال‌های ۹۹-۱۹۹۰ پرداخته‌اند. متغیرهای اصلی تحقیق عبارتند از: نوع دانشگاه، سال دفاع، گرایش موضوعی و روش‌های جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها. گرایش موضوعی شامل ۲۲ موضوع بوده که بیشترین

موضوعات در چهار قلمرو توسعه جهانگردی، اثرات جهانگردی، رفتار جهانگردی و صنعت جهانگردی می‌باشند. یافته‌های موجود در شبکه جهانی اینترنت بازگوکننده آن است که بیش از ۳۷۷ پایان‌نامه دکتری، در طی سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۸۷ میلادی در ایالات متحده آمریکا و کانادا در زمینه جهانگردی انجام شده است. اطلاعات معرف آن است که بیشترین تحقیقات مذکور، به ترتیب فراوانی به رشته‌های نه‌گانه تفریحات (۹۷ مورد)، جغرافیا (۵۰ مورد)، انسان‌شناسی (۵۰ مورد)، مدیریت بازاریابی و علوم تربیتی (هرکدام به‌طور جداگانه ۲۹ مورد)، تاریخ (۲۸ مورد)، اقتصاد (۲۶ مورد)، برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای (۱۴ مورد) و جامعه‌شناسی (۱۳ مورد) اختصاص داشته است (جدول ۲).

جدول ۲. پایان‌نامه‌های دکتری در زمینه جهانگردی در ایالات متحده و کانادا به تفکیک

رشته و تعداد در طی سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۸۷ میلادی

ردیف	رشته	تعداد
۱	انسان‌شناسی	۵۰
۲	ارتباطات	۵
۳	اقتصاد	۲۶
۴	ادبیات	۳
۵	برنامه‌ریزی شهری	۱۴
۶	تاریخ	۲۸
۷	تفریحات	۹۷
۸	جغرافیا	۵۰
۹	جامعه‌شناسی	۱۳
۱۰	روان‌شناسی	۳
۱۱	محیط‌زیست	۳
۱۲	مهندسی	۲
۱۳	علوم تربیتی	۲۹
۱۴	مدیریت بازاریابی	۲۹
۱۵	مطالعات آمریکایی	۹
۱۶	کشاورزی	۲
۱۷	علوم سیاسی	۴
۱۸	سایر موارد	۹
	جمع	۳۷۷

منبع: <http://www.geog.nau.edu/tg/contents/support.html>

لاینگ و ویلر (۲۰۰۸) به بررسی و تحلیل محتوای ۴۶۱ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه‌های استرالیا طی چهار سال (سال‌های ۲۰۰۵-۱۹۶۹ میلادی) پرداخته‌اند. نتایج معرف آن است که پنج رشته بازاریابی، مدیریت و تجارت (۴۷ درصد)، علوم محیط‌زیست (۱۰ درصد)، جامعه‌شناسی (۷ درصد) و برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شهری و اقتصاد (هرکدام به طور جداگانه و مشترک ۶ درصد) بیشترین درصد تحقیقات جهانگردی را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۳).

جدول ۳ پایان‌نامه‌های جهانگردی استرالیا براساس رشته

در طی سالهای ۲۰۰۵-۱۹۶۹ میلادی

ردیف	رشته	تعداد
۱	بازاریابی، مدیریت و تجارت	۲۱۸
۲	علوم محیط‌زیست	۴۶
۳	جامعه‌شناسی	۳۴
۴	برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شهری	۲۷
۵	اقتصاد	۲۷
۶	جغرافیا	۲۱
۷	تاریخ و انسان‌شناسی	۲۰
۸	علوم سیاسی	۱۸
۹	آموزش و پرورش	۹
۱۰	سرگرمی و تفریحات	۹
۱۱	فناوری اطلاعات	۸
۱۲	علوم پزشکی	۸
۱۳	سایر موارد	۱۶
	جمع	۴۶۱

۳. چارچوب روش پژوهش

روش تحقیق حاضر از نوع استفاده از اطلاعات موجود و روش جمع‌آوری اطلاعات روش تحلیل محتوا می‌باشد. داده‌های تحقیق مربوط به کلیه پایان‌نامه‌های دانش‌آموختگان

رشته‌های مختلف تحصیلات تکمیلی چهل ساله دانشگاه‌های دولتی ایران در حوزه جهانگردی (۸۵-۱۳۴۴) است. پایان‌نامه‌ها بر اساس کلیدواژه‌های جهانگردی (۱۱۳ مورد)، گردشگری (۲۶ مورد)، گردشگر (۴ مورد) و توریسم (۱۲ مورد) جستجو گردید که پس از بررسی جامع و حذف موارد تکراری و برخی پایان‌نامه‌های غیر مربوط به حوزه جهانگردی، در نهایت ۱۵۵ پایان‌نامه انتخاب گردید. اطلاعات مورد نظر با مراجعه به پایگاه اطلاع‌رسانی اینترنتی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران (وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) و بررسی کلیه پایان‌نامه‌ها جمع‌آوری گردید (<http://www.irandoc.ac.ir>). پس از مرور و بررسی تک‌تک پایان‌نامه‌ها، اطلاعات مورد نیاز در فرم‌های مخصوص جمع‌آوری و ثبت گردید. انجام تحقیق براساس تحلیل محتوا با مراجعه به منابع مربوطه صورت گرفت (باردن ۱۹۸۰، ۱۵؛ کریپندورف ۱۹۸۵، ۵۵؛ وهولستی ۱۹۶۹، ۸۰) جهت تجزیه و تحلیل‌های آماری از برنامه «Spss» در محیط ویندوز و روش‌های آماری تحلیل توصیفی یک متغیره و دو متغیره استفاده گردید. با توجه به تحقیق باتریل و همکاران (۲۰۰۲)، متغیرهای مستقل تحقیق شامل جنس، تعداد صفحات، نوع دانشگاه، رشته تحصیلی و زمان دفاع از پایان‌نامه می‌باشند. گرایش‌های پژوهشی جهانگردی به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است. پس از بررسی منابع مربوطه در زمینه جهانگردی (الوانی و دهدشتی شاهرخ ۱۳۷۳: ۵؛ پاپلی و سقائی ۱۳۸۵: ۸، دباغ ۱۳۷۵، ۴۶؛ دیبائی، ۱۳۷۱، ۶۷؛ رضوی فروخیاط، مقدم ۱۳۸۰، ۲۶؛ کاظمی ۱۳۸۵، ۱۲، گی، ۱۳۸۴: ۲۵، محلاتی ۱۳۸۰: ۵۰، Meyer-Arendt ۱۹۹۰: ۸؛ Botterill, Haven, and Gale ۲۰۰۲: ۲۹۰)، موضوعات تحقیقات جهانگردی در ۲۲ موضوع فرعی و ۱۱ گرایش (موضوع) اصلی طبقه‌بندی شده است.

۴. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی معرف آن است که بیشترین تحقیقات جهانگردی در ایران از سوی مردان انجام شده است. ۱۹ درصد تحقیقات مذکور از جانب زنان (۳۰ تحقیق) و ۸۱ درصد تحقیقات مذکور از جانب مردان (۱۲۴ تحقیق) صورت گرفته است. (لازم به ذکر است که جنسیت یک تحقیق نامشخص می‌باشد). به لحاظ سال دفاع از پایان‌نامه، داده‌ها بیانگر آن

است که رساله‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های دولتی ایران در حوزه جهانگردی، از سال ۱۳۴۴ تا سال ۱۳۸۵ در پایگاه اطلاع‌رسانی موجود است. سال دفاع از پایان‌نامه ۱۵ تحقیق نیز نامشخص است. برحسب سال‌های تحقیق، بیشترین تحقیقات جهانگردی دفاع شده به سال‌های ۱۳۷۵ تاکنون اختصاص دارد (۶۷ درصد). ۱۶ درصد تحقیقات جهانگردی مربوط به سال‌های ۷۵-۱۳۶۸ گزارش شده است. کمترین تحقیقات جهانگردی اختصاص به سال‌های ۶۷-۱۳۵۷ داشته (۲ درصد) و ۱۴ درصد آنها به قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران مربوط است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که ۹۷ درصد تحقیقات جهانگردی مربوط به مقطع کارشناسی‌ارشد بوده (۱۵۰ مورد) و ۳ درصد اختصاص به مقطع دکتری (۵ مورد) داشته‌اند.

داده‌های پژوهش در زمینه تعداد صفحات تحقیقات جهانگردی در ایران نشان دهنده آن است که شاخص آماری میانگین و انحراف معیار پایان‌نامه‌های تحقیق به ترتیب ۲۱۰/۹۲ و ۱۰۳/۶۴ صفحه گزارش شده است (۱۴۰ پایان‌نامه). کمترین و بیشترین حجم پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی در حوزه جهانگردی ۴۰ صفحه و ۵۷۶ صفحه می‌باشد. لازم به ذکر است که تعداد صفحات ۱۵ پایان‌نامه نامشخص می‌باشد. برحسب سطح بندی تعداد صفحات پایان‌نامه‌های دفاع شده در زمینه تحقیقات جهانگردی، یافته‌ها بیانگر آن است که بیشترین تحقیقات دارای حجم کمی بین ۲۰۰-۱۵۱ صفحه می‌باشند (۲۸ درصد). در مرتبه دوم اهمیت، ۱۸ درصد تحقیقات مورد نظر در بردارنده حجم ۱۵۰-۱۰۱ صفحه بوده‌اند و کمترین تحقیقات دارای حجم کمی کمتر از ۱۰۰ صفحه گزارش شده است (۱۱ درصد).

یافته‌های پژوهش در زمینه دانشگاه محل تحصیل بیانگر آن است که بیشترین تحقیقات جهانگردی در مراتب اول تا سوم اهمیت مربوط به دانشگاه‌های شهید بهشتی (۳۱ درصد)، تهران (۱۸ درصد) و یزد (۱۷ درصد) می‌باشند. لازم به ذکر است که محل دانشگاه سه تحقیق نامشخص بوده است. داده‌های تحقیق در زمینه گرایش تحصیلی دانش‌آموختگان نشان‌دهنده آن است که بیشترین تحقیقات جهانگردی در مراتب اهمیت، به رشته‌های هنر و معماری (۴۵ درصد)، جغرافیا (۱۸ درصد)، مدیریت (۱۶ درصد)، سایر رشته‌ها (۹ درصد) و جامعه‌شناسی (۷ درصد) اختصاص داشته‌اند و رشته اقتصاد، تنها ۵

درصد تحقیقات را در برداشته است. لازم به ذکر است که گرایش تحصیلی ۵ تحقیق نامشخص می‌باشد.

۵. گرایش‌های پژوهشی تحقیقات جهانگردی

موضوع اصلی مقاله حاضر، بررسی گرایش‌های پژوهشی تحقیقات جهانگردی ایران است. دسته‌بندی تحقیقات جهانگردی ایران برحسب موضوعات بیست و دوگانه به تفکیک موضوع و اسامی محققان و سال دفاع در جدول ۴ گزارش شده است. داده‌های تحقیق در این خصوص نشان‌دهنده آن است که بیشترین تحقیقات جهانگردی، مربوط به موضوعات توسعه جهانگردی (۵۷ مورد)، توسعه جهانگردی (۲۰ مورد)، مدیریت و برنامه‌ریزی جهانگردی (۱۳ مورد)، نقش جهانگردی در توسعه اقتصادی (۱۰ مورد)، بازاریابی و تبلیغات (۷ مورد)، اکوتوریسم (و اثرات زیست‌محیطی جهانگردی) (۶ مورد)، جهانگردی شهری و نظام اطلاعاتی در جهانگردی (هرکدام به‌طور جداگانه ۵ مورد) می‌باشند (جدول ۴).

جدول ۴ دسته‌بندی موضوعی تحقیقات جهانگردی در ایران

ردیف	موضوعات اصلی	محقق (سال دفاع)
۱	توسعه جهانگردی (امکانات، شرایط، موانع و عوامل و وضعیت)	دخیلی کهنموتی (۱۳۸۲)، ولی‌زاده (۱۳۸۵)، ناصر پور (۱۳۸۲)، لفظی (۱۳۸۲)، حامد (۴)، باغبان جلو دار (۱۳۸۰)، سلیمی (۱۳۷۵)، ناصری (۱۳۷۵)، صدقی درویش (۱۳۷۳)، احسانی (۱۳۷۴)، زارع‌بزرگ‌آبادی (۱۳۷۴)، شارق‌پروجنی (۱۳۵۵)، رادمنش (۱۳۵۰)، دانشدوست (۱۳۴۴)، خرم‌آبادی (۱۳۵۰)، افشارطوس (۱۳۴۹)، نوری (۱۳۸۴)، رضائی دارابی (۱۳۸۲)، جعفری پناه (۱۳۸۰)، رضاپورجمور (۱۳۷۵).
۲	برنامه‌ریزی و مدیریت جهانگردی	دهستانی (۱۳۸۳)، عزیزی (۱۳۷۷)، خاتمی (۱۳۴۹)، ضرغام (۱۳۷۵)، علی‌عسکری (۱۳۷۲)، احمدی‌گیلاکجانی (۴)، نواختر (۱۳۵۹)، ابری (۱۳۵۱)، رضائی (۱۳۷۱)، معصومی (۱۳۷۹)، فرجی (۱۳۸۴)، حیدری چیانه (۱۳۸۳)، پوررستمی (۱۳۸۴).
۳	اکوتوریسم و اثرات زیست‌محیطی جهانگردی	فانی ثانی (۱۳۸۱)، ملکان‌راد (۱۳۷۸)، کرمی (۱۳۷۴)، مهرگانیان (۱۳۸۵)، زمانی (۱۳۸۰)، شاکری (۱۳۸۳).
۴	جهانگردی شهری	موحد (۱۳۸۱)، عبدالملکی (۱۳۷۸)، محمدزاده (۱۳۸۱).

		محمدی (۱۳۷۹)، کردی (۱۳۸۴)،
۵	جهانگردی روستایی	بلالی و شمه سرائی (۱۳۸۴)، فیض‌اللهی (۱۳۸۳)،
۶	جهانگردی ورزش	هنرور (۱۳۸۳)،
۷	اثرات اجتماعی - اقتصادی و جغرافیایی جهانگردی	قهرمانی مطلق (۱۳۷۵)، فرهادیان عزیز (۱۳۷۴)،
۸	نقش جهانگردی در توسعه اقتصادی	مهدوی (۱۳۸۲)، یوسفی پور (۱۳۷۹)، باغبانی (۱۳۵۰)، دانشگر (۱۳۵۷)، عطایی (۱۳۵۵)، اخلاقی فیض‌آثار (۱۳۷۰)، تاج علی (۱۳۸۵)، تاجی (۱۳۸۴)، خسروی (۱۳۸۴)، نوری هاشمی (۱۳۸۳)،
۹	بیمه اشخاص و جهانگردی	برزه‌کار دهقانی (۱۳۷۷)،
۱۰	ارتباطات، مجلات و جهانگردی	پوروکیل (۱۳۷۵)، حانمی (۱۳۸۵)،
۱۱	جهانگردان، مشتریان و رضایتمندی جهانگرد	ملکی (۱۳۸۰)، محرر (۱۳۸۵)، پورسلمانی اناری (۱۳۸۱)، ضیال‌الدین (۱۳۷۹)،
۱۲	ابعاد تاریخی جهانگردی	آیتی (۱۳۷۴)، برهان‌لیمودهی (۱۳۶۳)، ساریخانی (۱۳۸۱)،
۱۳	عرضه و تقاضای جهانگردی	الیاس پور (۱۳۸۵)، مراسلی (۱۳۷۴)، جمشیدی (۱۳۸۲)،
۱۴	بازاریابی و تبلیغات جهانگردی	عباسی (۱۳۷۸)، ملک‌اخلاق (۱۳۸۲)، راه چمنی (۱۳۸۳)، جواهری (۱۳۷۷)، صردی ماهکان (۱۳۸۰)، مهرانی (۱۳۷۴)، ملکی جو (۱۳۷۳)،
۱۵	هنر گرافیک و جهانگردی	ندیم (۱۳۸۵)، عایدی (۱۳۸۰)، پیشاورز (۱۳۸۰)، اثنی عشری (۱۳۸۳)،
۱۶	احکام و جهانگردی	عالمی (۱۳۸۴)،
۱۷	بزهکاری و جهانگردی	موسی زاده عباسی (۱۳۸۱)،
۱۸	سرمایه‌گذاری، خصوصی‌سازی در جهانگردی	پورمحمدبابلی (۱۳۷۸)، موحدی (۱۳۷۴)، بهمنی (۱۳۷۴)،
۱۹	اشتغال زنان در هتل‌ها	یزدانی (۱۳۸۳)،
۲۰	جهانگردی منطقه‌ای	عزیز آبادی (۱۳۸۳)، خرازی (؟)، انتصاری (۱۳۴۸)، مختاری‌زاده (۱۳۵۰)،
۲۱	نظام اطلاعاتی در جهانگردی	حبیبی‌باغی (۱۳۷۷)، مهدوی پور (۱۳۸۲)، فراهانیان (۱۳۷۹)، توکلی‌زاده (۱۳۸۵)، فرزاد نیا (۱۳۸۵)،
۲۲	مجموعه‌ها و مجتمع‌های جهانگردی (بررسی وضعیت، امکان سنتجی و غیره)	یک مورد تحقیق بی نام و بی تاریخ، فریدیان (۱۳۸۴)، دانش (۱۳۸۳)، غفوری (۱۳۸۱)، فلاحی (۱۳۸۱)، مام محمدی (۱۳۷۸)، آیتی (۱۳۷۷)، نجات (۱۳۸۱)، احسان (؟)، پیراسته (۱۳۷۸)، پوررحیمی (۱۳۸۰)، البرزی (۱۳۷۸)، صانعی (۱۳۸۰)، ریحانی آرانی (۱۳۷۹)، دبیدیان (۱۳۷۹)، نصیری نصب رفسنجانی (؟)، الهی حصار (۱۳۷۸)، همتی (۱۳۷۶)، نیک‌بین (۱۳۷۵)، ملک (۱۳۷۷)، صابری (۱۳۷۷)،

<p>شرافتی (۱۳۷۷)، زبیری (۱۳۷۷)، بهرامی (۱۳۷۷)، هدائی (۱۳۷۷)، محمدی (۱۳۷۸)، حیدری (۱۳۷۸)، اسدی کرم (۱۳۷۸)، ورجاوندی (؟)، میناسکان (؟)، ملکی مقدم (؟)، مقردیچی آرامیان (۱۳۵۹)، معتمدی کردستانی (؟)، مستقیمی (؟)، گبای (۱۳۴۶)، کیهان (؟)، کوچه‌مشگیان (؟)، قابوسی (۱۳۴۶)، شادپور (۱۳۵۶)، سیاس (۱۳۵۱)، بهره‌مند (؟)، امیریان (؟)، افضل‌اردکانی (۱۳۴۹)، سلیمانی نوری (۱۳۵۳)، ابراهیمی تکلو (۱۳۸۳)، علی بخشی (۱۳۸۵)، حاجی یوسف (۱۳۸۵)، زاده سلیم کاخکی (۱۳۸۴)، صلاحی (۱۳۸۳)، فخرالدین تفتی (۱۳۸۳)، قصری (۱۳۸۰)، زراعت‌زاده (۱۳۷۹)، حیدری (۱۳۸۲)، خلج‌کجی (۱۳۷۹)، غفوری (۱۳۸۱)، حسینی (۱۳۷۵)، امانت (۱۳۴۵).</p>		
--	--	--

۶. تحلیل دو متغیره

۶-۱. مقطع تحصیلی تحقیقات جهانگردی

داده‌های پژوهش در زمینه مقطع تحصیلی پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی در حوزه جهانگردی در ایران بر حسب جنس دانش‌آموختگان بیانگر آن است که بیشترین تعداد مردان دانش‌آموخته مقطع کارشناسی‌ارشد می‌باشند (۹۶ درصد) و ۴ درصد مردان در مقطع دکتری دانش‌آموخته می‌باشند و این در حالی است که تمامی دانش‌آموختگان زن جهانگردی به مقطع کارشناسی‌ارشد اختصاص داشته‌اند (جدول ۵).

جدول ۵ توزیع فراوانی جنسی تحقیقات جهانگردی بر حسب مقطع تحصیلی

مقطع تحصیلی		مردان		زنان		کل	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۱۱۹	۹۶	۳۰	۱۰۰	۱۴۹	۹۷		
۵	۴	۰	۰	۵	۳		
۱۲۴	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۵۴	۱۰۰		

۶-۲. دوره‌های زمانی تحقیقات جهانگردی

داده‌های پژوهش در زمینه دوره‌های زمانی دفاع از پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی در حوزه جهانگردی در ایران برحسب جنس دانش‌آموختگان بیانگر آن است که بیشترین تعداد مردان دانش‌آموخته (۶۷درصد) در دوره زمانی سال‌های ۱۳۷۵ تاکنون به تحقیق در زمینه جهانگردی پرداخته‌اند و این درحالی است که بیشترین دانش‌آموختگان زن جهانگردی در ایران (۷۳درصد) در دوره زمانی سال‌های ۱۳۷۵ تاکنون به انجام پژوهش جهانگردی اقدام نموده‌اند (جدول ۶).

جدول ۶ توزیع فراوانی جنسی تحقیقات جهانگردی بر حسب دوره زمانی سال دفاع

کل		زنان		مردان		دوره دفاع از پایان‌نامه
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۹	۱۲	۸	۲	۹	۱۰	دهه ۱۳۴۰ شمسی
۵	۷	۴	۱	۵	۶	سال‌های ۵۷-۱۳۵۰
۲	۳	۰	۰	۳	۳	سال‌های ۶۷-۱۳۵۸
۱۶	۲۲	۱۵	۴	۱۶	۱۸	سال‌های ۷۵-۱۳۶۸
۶۷	۹۶	۷۳	۱۹	۶۷	۷۷	سال ۱۳۷۶ تاکنون
۱۰۰	۱۴۰	۱۰۰	۲۶	۱۰۰	۱۱۴	جمع

۳-۶. حجم کمی تحقیقات جهانگردی

یافته‌های پژوهش در زمینه حجم کمی پایان‌نامه‌های جهانگردی در ایران به تفکیک جنس، بازگوکننده آن است که حجم کمی ۲۸ درصد دانش‌آموختگان مرد و ۳۱ درصد دانش‌آموختگان زن دارای ۲۰۰-۱۵۱ صفحه گزارش شده‌اند. در مرتبه دوم اهمیت، ۲۰ درصد طرح‌های مردان دارای حجم کمی ۱۵۰-۱۰۱ صفحه و ۲۳ درصد طرح‌های زنان دارای حجم کمتر از ۱۰۰ صفحه گزارش شده است (جدول ۷).

جدول ۷ توزیع فراوانی جنسی سطوح صفحات تحقیقات جهانگردی

کل		زنان		مردان		سطوح صفحات
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۱۱	۱۶	۲۳	۶	۹	۱۰	کمتر از ۱۰۰ صفحه
۱۸	۲۵	۸	۲	۲۰	۲۳	۱۰۱-۱۵۰ صفحه
۲۸	۴۰	۳۱	۸	۲۸	۳۲	۱۵۱-۲۰۰ صفحه
۱۴	۱۹	۴	۱	۱۶	۱۸	۲۰۱-۲۵۰ صفحه
۱۴	۱۹	۱۹	۵	۱۲	۱۴	۲۵۱-۳۰۰ صفحه
۱۵	۲۱	۱۵	۴	۱۵	۱۷	بالای ۳۰۰ صفحه
۱۰۰	۱۴۰	۱۰۰	۲۶	۱۰۰	۱۱۴	جمع

۴-۶. دانشگاه و تحقیقات جهانگردی

یافته‌های پژوهش در زمینه دانشگاه محل تحصیل دانش‌آموختگان پایان‌نامه‌های جهانگردی در ایران به تفکیک جنس، بازگوکننده آن است که ۳۱ درصد دانش‌آموختگان مرد و ۳۰ درصد دانش‌آموختگان زن مربوط به دانشگاه شهیدبهشتی می‌باشند (جدول ۸).

جدول ۸. توزیع فراوانی جنسی تحقیقات جهانگردی در ایران برحسب دانشگاه

کل		زنان		مردان		دانشگاه
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۱۸	۲۷	۲۰	۶	۱۷	۲۱	دانشگاه تهران
۱۴	۲۱	۲۰	۶	۱۲	۱۵	دانشگاه تربیت مدرس
۶	۹	۷	۲	۶	۷	دانشگاه علامه طباطبایی
۳۱	۴۷	۳۰	۹	۳۱	۳۸	دانشگاه شهیدبهشتی
۱۷	۲۷	۲۳	۷	۱۷	۲۰	دانشگاه یزد
۱۰	۱۵	۰	۰	۱۲	۱۵	دانشگاه تربیت معلم
۴	۶	۰	۰	۵	۶	سایر موارد
۱۰۰	۱۵۲	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۲۲	جمع کل

۵-۶. گرایش تحصیلی در تحقیقات جهانگردی

یافته‌های پژوهش در زمینه گرایش تحصیلی دانش‌آموختگان پایان‌نامه‌های جهانگردی در ایران به تفکیک جنس، بازگوکننده آن است که ۴۵ درصد دانش‌آموختگان مرد و ۴۳ درصد دانش‌آموختگان زن مربوط به رشته هنر و معماری می‌باشند. ۲۱ درصد مردان دانش‌آموخته رشته جغرافیا و ۲۰ درصد زنان دانش‌آموخته رشته مدیریت گزارش شده‌اند (جدول ۹).

جدول ۹ توزیع فراوانی گرایش تحصیلی تحقیقات جهانگردی در ایران برحسب جنس

رشته تحصیلی	مردان		زنان		کل	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
هنر و معماری	۵۵	۴۵	۱۳	۴۳	۶۸	۴۵
جامعه‌شناسی	۷	۶	۳	۱۰	۱۰	۷
جغرافیا	۲۵	۲۱	۲	۷	۲۷	۱۸
مدیریت	۱۸	۱۵	۶	۲۰	۲۴	۱۶
اقتصاد	۷	۶	۱	۳	۸	۵
سایر رشته‌ها	۹	۷	۵	۱۷	۱۴	۹
جمع کل	۱۲۱	۱۰۰	۳۰	۱۰۰	۱۵۱	۱۰۰

۷. نتیجه‌گیری

رشد سریع جهانگردی به مثابه یک صنعت، موجب آن شده که بسیاری از حکومت‌ها به جهانگردی به عنوان مؤلفه مهم رشد و توسعه اقتصاد محلی و ملی بنگرند و این امر موجب رشد جهانگردی به عنوان یک حوزه علمی و دانش گردیده است (Dale and Robinson ۲۰۰۱). رشد قابل توجه‌ای در تعداد دانشجویان و دانشگاه‌های خاص حوزه جهانگردی در طی چند دهه گذشته در سطح جهانی صورت گرفته است. رشد و توسعه‌یافتگی دانش جهانگردی و افزایش تقاضای دانشگاه‌ها، زمینه‌ای برای افزایش توجه به تحقیق و انتشارات حوزه جهانگردی را فراهم نموده است.

آموزش عالی و دانشگاه‌ها دارای کارکردهای مختلف بر اساس حوزه‌های علمی به‌طور عام و رشته جهانگردی به‌طور خاص، می‌باشند که اهم آنها عبارتند از تربیت نیروی ماهر و متخصص (کارکرد آموزشی) و تولید علم و دانش (کارکرد پژوهشی).

بخشی از فعالیت‌ها و تمایلات اندیشمندان، بررسی و تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های دانشگاهی رشته جهانگردی است که بر این اساس تحقیق حاضر به تحلیل محتوای پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های دولتی ایران پرداخت. پایان‌نامه‌ها از ابعاد گوناگون دارای اهمیت هستند: پایان‌نامه‌های جهانگردی نشان دهنده کارکرد پژوهشی دانشگاه‌ها می‌باشند. پایان‌نامه‌ها یکی از اشکال و انواع تحقیقات جهانگردی محسوب می‌شوند. مرور و بررسی پایان‌نامه‌های جهانگردی یکی از مراحل تحقیق جهانگردی به حساب می‌آیند. یکی از گرایش‌های پژوهشی جهانگردی، به پایان‌نامه‌های جهانگردی اختصاص دارد. افزایش روبه رشد پایان‌نامه‌های جهانگردی موجب رشد یافتگی و توسعه یافتگی رشته علمی و آکادمیکی جهانگردی می‌گردد و جو فزاینده پایان‌نامه‌های جهانگردی سبب ارتباط علمی در قلمرو جهانگردی می‌گردد.

یافته‌ها مبین آن بود که طی چهل سال (۸۵-۱۳۴۴) تعداد ۱۵۵ پایان‌نامه در موضوع جهانگردی بر روی شبکه اطلاع‌رسانی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران گزارش شده است و در مجموع ۲۹۵۳۰ صفحه تحقیق جهانگردی تولید شده است که به طور متوسط هر پایان‌نامه دارای ۲۱۰/۹ صفحه می‌باشد. بررسی علمی جهانگردی به مثابه موضوعی میان‌رشته‌ای تلقی می‌شود که رشته‌های مختلف علمی به بررسی و تحلیل آن می‌پردازند (ویوروه‌مکار، ۲۰۰۰). در راستای تحقیقات پیشین (Jafar Jafari and Aaser ۱۹۹۸; Meyer-Arendt ۱۹۹۰, ۲۰۰۱; Bottterill, Haven, and Gale ۲۰۰۲) معرف آن است که رشته‌های مختلف علمی دانشگاهی ایران به موضوع جهانگردی تمایل نشان داده‌اند. هنر و معماری، جغرافیا و مدیریت به ترتیب اهمیت بیشترین تحقیقات جهانگردی را به خود اختصاص داده‌اند، اگرچه رشته‌هایی هم‌چون جامعه‌شناسی، اقتصاد و سایر رشته‌های دانشگاهی در زمینه موضوعات جهانگردی به انجام تحقیق اقدام نموده‌اند. یافته‌های پژوهش مبین آن است که رشد قابل توجه‌ای در انجام تحقیقات جهانگردی در ایران مشاهده شده است. با ملاحظه دوره‌های زمانی دفاع از پایان‌نامه‌ها به خوبی و روشنی مشخص می‌شود در طی چهل سال، فقط ۱۴ درصد تحقیقات جهانگردی مربوط به قبل از انقلاب اسلامی ایران بوده و هم‌چنین تنها ۳ درصد تحقیقات جهانگردی اختصاص به سال‌های ۶۷-۱۳۵۸ داشته که البته نباید شرایط خاص سیاسی در ایران (وقوع جنگ

تحصیلی و بازگشائی دانشگاهها و غیره) در دوره مذکور را فراموش کرد. بنابراین می‌توان دریافت که بیشترین درصد تحقیقات جهانگردی در ایران به سال‌های ۱۳۶۸ تاکنون (پس از اتمام جنگ و آغاز دوره بازسازی و وجود شرایط مناسب‌تر برای انجام تحقیقات جهانگردی) اختصاص داشته است و یافته‌های موجود بیانگر رشد فزاینده و استقبال بی‌شمار محققان از موضوعات جهانگردی در ایران بوده است.

یکی دیگر از نشانه‌های رشد تحقیقات جهانگردی در ایران، موضوع مقاطع تحصیلی می‌باشد. داده‌های پژوهش بازگوکننده آن است که گرچه فقط ۵ درصد تحقیقات جهانگردی مربوط به مقطع دکتری است، اما تمایل دانش‌آموختگان دوره‌های دکتری برای انجام پایان‌نامه در زمینه‌های جهانگردی نشانه خوبی از وجود زمینه‌های اجتماعی تولید علم و پژوهش در خصوص جهانگردی، در ایران می‌باشد تا در آینده با روند روبه افزایش انجام تحقیقات جهانگردی در مقطع دکتری مواجه شویم.

مشارکت پژوهشی زنان در حوزه جهانگردی جنبه دیگر یافته‌های تحقیق حاضر تلقی می‌شود. گذشت زمان نشان می‌دهد که تمایل زنان در انجام تحقیقات جهانگردی نسبت به مردان بیشتر می‌باشد. با توجه به دوره‌های پنج‌گانه تحقیق، ۱۴ درصد دانش‌آموختگان مرد در دوره قبل از انقلاب اسلامی به موضوعات جهانگردی متمایل بوده و این رقم در بین زنان دانش‌آموخته، ۱۲ درصد است. ۸۳ درصد دانش‌آموختگان مرد در دوره زمانی سال‌های ۱۳۶۸ تاکنون به تحقیقات جهانگردی مشغول بوده‌اند، در حالی که این رقم بین زنان دانش‌آموخته ۸۸ درصد گزارش می‌شود. توزیع جنسی دانش‌آموختگان تحقیقات جهانگردی در ایران برحسب مقطع تحصیلی بازگوکننده آن است که تمامی دانش‌آموختگان زن، مربوط به مقطع کارشناسی ارشد بوده‌اند. در حالی که ۴ درصد دانش‌آموختگان مرد در مقطع دکتری به انجام پایان‌نامه مشغول بوده‌اند. داده‌ها معرف ضرورت افزایش مشارکت پژوهشی زنان در مقطع دکتری راجع به موضوعات جهانگردی می‌باشد. هدف اصلی مقاله حاضر بررسی گرایش‌های پژوهشی در تحقیقات جهانگردی در ایران بوده است. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که بیشترین گرایش‌های پژوهشی اختصاص به موضوعات مجموعه‌ها و مجتمع‌های جهانگردی در ایران (۳۸ درصد)، توسعه جهانگردی در ایران (۱۳ درصد)، اثرات اقتصادی جهانگردی در ایران (۱۱ درصد)، برنامه‌ریزی و مدیریت

جهانگردی در ایران (۸ درصد)، سه موضوع جهانگردی شهری، روستایی و منطقه‌ای، ابعاد تاریخی، اثرات اجتماعی، زیست‌محیطی و جغرافیایی جهانگردی و مدیریت بازاریابی در جهانگردی (هر کدام به‌طور جداگانه ۷ درصد) داشته‌اند (جدول ۱۰).

جدول ۱۰ توزیع فراوانی گرایش‌های پژوهشی در تحقیقات جهانگردی ایران

ردیف	موضوعات اصلی	تعداد	درصد
۱	توسعه جهانگردی	۲۰	۱۳
۲	برنامه‌ریزی و مدیریت جهانگردی	۱۳	۸
۴	جهانگردی شهری، روستایی و منطقه‌ای	۱۱	۷
۵	ابعاد تاریخی و اثرات اجتماعی، زیست‌محیطی و جغرافیایی جهانگردی	۱۱	۷
۶	ابعاد و اثرات اقتصادی جهانگردی	۱۷	۱۱
۷	ارتباطات، مجلات و نظام اطلاعات در جهانگردی	۷	۵
۸	جهانگردان، مشتریان و رضایتمندی جهانگردان	۴	۲
۹	بازاریابی، تبلیغات و هنرگرافیک در جهانگردی	۱۱	۷
۱۰	مجموعه‌ها و مجتمع‌های جهانگردی	۵۷	۳۸
۱۱	سایر موارد جهانگردی	۴	۲
	جمع	۱۵۵	۱۰۰

در زمینه مشکلات و محدودیت‌های تحقیق می‌توان به این موارد اشاره کرد: از آنجایی که داده‌های تحقیق با مراجعه به پایگاه اطلاع‌رسانی اینترنتی پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران استخراج گردید، مشکلات ساختاری در خصوص پایگاه اطلاع‌رسانی وجود دارد که موانعی را برای تحقیق فراهم نمود که البته یادآوری این نکات نباید موجب غفلت از تلاش‌های مسئولان و کارکنان آن پژوهشگاه گردد. اطلاعات موجود در شبکه مذکور به‌روز نمی‌باشد، افزون بر آن، بنا به دلایل مختلف از برخی تحقیقاتی که در سایر دانشگاه‌های معتبر ایران در خصوص جهانگردی انجام شده نمی‌توان اطلاعات دقیقی به‌دست آورد و این مشکل مربوط به عدم جامعیت اطلاعات موجود می‌باشد (برای نمونه تحقیقات دانشگاه‌های مشهد، کرمان، اصفهان و تبریز به ندرت در بین اطلاعات موجود به چشم می‌خورد). افزون بر آن، در خصوص برخی پایان‌نامه‌ها اطلاعات اساسی هم‌چون زمان دفاع، گرایش تحصیلی (رشته) و تعداد صفحه نامشخص می‌باشد.

در راستای مشکلات تحقیق مناسب است که پیشنهادهای ارائه گردد: توجه بیشتری به مشارکت پژوهشی زنان در حوزه جهانگردی در مقطع دکتری به عمل آید. از آنجایی که بیشترین تحقیقات جهانگردی اختصاص به رشته هنر و معماری در ایران داشته است، بنابراین پیشنهاد می‌گردد که مشارکت پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی سایر رشته‌های جهانگردی افزایش یابد. با توجه به گرایش‌های موضوعی تحقیقات جهانگردی، از آنجایی که ۳۸ درصد تحقیقات جهانگردی در ایران به موضوع مجموعه‌ها و مجتمع‌های جهانگردی پرداخته‌اند، پیشنهاد پژوهش حاضر آن است که دانشجویان تحصیلات تکمیلی به موضوعات اساسی دیگر در حوزه جهانگردی که کمتر به آن پرداخته شده، توجه ابراز نمایند (برای نمونه بررسی اثرات مختلف اجتماعی، فرهنگی جهانگردی در ایران، بررسی وتحلیل رفتارهای جهانگردان و غیره).

۸. منابع

- الوانی، مهدی، و زهره دهدشتی شاهرخ. ۱۳۷۳. *اصول و مبانی جهانگردی*. تهران: انتشارات بنیادمشتضعفان وجانبازان انقلاب اسلامی.
- باردن، لورنس. ۱۹۸۰. تحلیل محتوا. ترجمه ملیحه آشتیانی و محمدیمینی دوزی سرخابی. ۱۳۷۴. تهران: انتشارات دانشگاه شهیدبهشتی.
- پاپلی یزدی، محمدحسین، و مهدی سقائی. ۱۳۸۵. *گردشگری (ماهیت و مفاهیم)*. تهران: انتشارات سمت.
- رایف، دانیل، استفن لیبسی، و فردریک جی. فیکو. ۲۰۰۱. *تحلیل پیام‌های رسانه‌ای: کاربرد تحلیل محتوای کمی در تحقیق*. ترجمه مهدخت بروجردی علوی. ۱۳۸۱. تهران: انتشارات سروش.
- دباغ، محمود. ۱۳۷۵. *علوم جهانگردی*. تهران: موسسه فرهنگی انتشاراتی ثامن الائمه.
- دیباچی، پرویز. ۱۳۷۱. *شناخت جهانگردی*. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
- رضوی فر، جعفر، و سعیدخیاط مقدم. ۱۳۸۰. *مدیریت و صنعت گردشگری*. مشهد: انتشارات محقق.
- زکی، محمدعلی. ۱۳۸۳. درآمدی بر جامعه‌شناسی جهانگردی و گردشگری. *مطالعات جهانگردی، نشریه ی دانشکده حسابداری و مدیریت دانشگاه علامه طباطبائی*: ۵: ۸۷-۱۱۲.
- زکی، محمدعلی. ۱۳۸۷. *بررسی گرایشهای پژوهشی مجلات علمی تخصصی گردشگری*. مجله جهانی رسانه، بهار: ۵: ۴۵-۶۰.

- کاظمی، مهدی. ۱۳۸۵. مدیریت گردشگری. تهران: انتشارات سمت.
- کریپندورف، کلوس. ۱۹۸۵. *تحلیل محتوا: مبانی روش شناسی*. ترجمه هوشنگ نائی. ۱۳۷۸. تهران، انتشارات روش.
- گی، چاک، وای. ۲۰۰۵. *جهانگردی در چشم اندازی جامع*. ترجمه علی پارسائیان ومحمداعرابی. ۱۳۸۴. ویراست دوم. تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی.
- محلای، صلاح الدین. ۱۳۸۰. *درآمدی بر جهانگردی*. تهران: انتشارات دانشگاه شهیدبهبشتی.
- هولستی، ال. آر. ۱۹۶۹. *تحلیل محتوادر علوم اجتماعی و انسانی*. ترجمه نادر سالارزاده امیری. ۱۳۷۳. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
- Balogla, S. and L. M. Assante. (۱۹۹۹). A Content Analysis of subject area and research methods used in five hospitality management journals. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, ۲۳: ۵۳-۷۰.
- Botterill, D., C. Haven, and T. Gale. ۲۰۰۲. A survey of doctoral theses accepted by universities in the UK and Ireland for studies related to tourism, ۱۹۹۰-۱۹۹۹. *Tourist Studies* ۲(۳): ۲۸۳-۳۱۱.
- Dale, C., and N. Robinson. ۲۰۰۱. The theming of Tourism education: A three-domain Approach. *International Journal of contemporary Hospitality Management* ۱۳(۱): ۳۰-۳۴.
- Jafar Jafari, J., and D. Aaser. ۱۹۸۸. Tourism as the subject of doctoral dissertations. *Annals of Tourism Research* ۱۵(۳): ۴۰۷-۴۲۹.
- Jennings, G. ۲۰۰۲. *Tourism Research*. Australia, Ltd, John Wiley & Sons
- Jogaratnam, G., K. Cohen, K. McCleary, M. Mena, and J. Yoo. ۲۰۰۵A. An Analysis of Institutional Contributors to three Major academic tourism journals: ۱۹۹۱-۲۰۰۱. *Tourism Management* ۲۶: ۶۴۱-۶۴۸.
- Jogaratnam, G., K. McCleary, M. Mena, and J. Yoo. ۲۰۰۵B. An Analysis of Hospitality and Tourism research: Institutional Contributors. *Journal of Hospitality and Tourism Research* ۲۹: ۳۵۶-۳۷۱.
- Laing, J. H., and B. Weiler. ۲۰۰۸. *Postgraduate tourism Research in Australia: A Trend Analysis* ۱۹۶۹-۲۰۰۵. CAUTHE ۲۰۰۸ Conference.
- Meyer-Arendt, K. J. ۱۹۹۰. Geographic Research on Tourism in American latin, paper presented in the ۱۷th The Conference of Latin Americanist Geographers (CLAG). ۱۹۹۰. Auburn meetings.
- <http://site.maxwell.syr.edu/CLAG/clag1990/meyer6.pdf> (accessed September ۳, ۲۰۰۸)
- Meyer-Arendt, K. J., and Cynthia Justice. ۲۰۰۰. Commentary: Tourism geography as the subject of North American Doctoral dissertations and Master's theses, ۱۹۵۱-۹۸. *Tourism Geographies* ۲(۲): ۱۴۰-۱۵۶.

Meyer-Arendt, K. J.. ۲۰۰۱. Tourism as the Subject of North American Doctoral Dissertations, ۱۹۸۷-۲۰۰۰. *Annals of Tourism Research* ۲۹(۴):۱۱۷۱-۷۴.

Ritchie, B., C., Palmer, and P. Burns. ۲۰۰۵. *Tourism Research Methods: integrating theory with practice*. Sydney: John Wiley and Sons.

Weaver, D., and M. Oppermann. ۲۰۰۰. *Tourism Management*. Sydney: John Wiley and Sons.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

پیوست ۱: فهرست تحقیقات جهانگردی در ایران به ترتیب محقق، سال دفاع از پایان‌نامه و عنوان تحقیق

ردیف	محقق(سال دفاع)	عنوان پایان‌نامه
۱	یعقوب دانشدوست(۱۳۴۴)	سازمان جلب سیاحان. ۲ جلد.
۲	حسین امانت(۱۳۴۵)	مجموعه مطالعات برای ایجاد یک مرکز جلب سیاح در خلیج فارس
۳	ناصرگیبای(۱۳۴۶)	ساختمانهایی برای سکونت و جهانگردی در شهر ماکو (نوسازی در ماکو).
۴	فیروزه قابوسی(۱۳۴۶)	تشکیلات توریستی کلاردشت.
۵	محمدانتصاری(۱۳۴۸)	تلفیق تمدن بومی شهرهای کرانه دریای مازندران با صنعت توریسم.
۶	احمدافضلی اردکانی(۱۳۴۹)	مطالعه مسکن برای واحدهای توریستی منطقه بحر خزر.
۷	جمشیدافشارطوس(۱۳۴۹)	طرح‌ها، برنامه‌ها و فعالیتهای سازمان جلب سیاحان و تاثیر اجرای آنها در توسعه صنعت سیاحت و جهانگردی و اقتصاد کشور
۸	صفرعلی خاتمی(۱۳۴۹)	مکانیسم توریسم و وضعیت ایران در امر جهانگردی صنعت توریسم.
۹	شهاب الدین باغبانی (۱۳۵۰)	نقش صنعت جهانگردی در توسعه اقتصادی ایران.
۱۰	مهنازخرم آبادی(۱۳۵۰)	نگرش و پژوهشی در موقعیت جهانگردی ایران و پیشنهاد یک مجتمع جهانگردی در این مسیر در چیچست یا رضائیه.
۱۱	مهدی رادمنش(۱۳۵۰)	سازمان گسترش امور جهانگردی ایران
۱۲	محمودمختاری زاده(۱۳۵۰)	مطالعه بنادر جنوب ایران از جهات مختلف.
۱۳	شیفته ابری(۱۳۵۰)	مدیریت مهمانسراهای سازمان جلب سیاحان.
۱۴	بهروزسپاس(۱۳۵۰)	نوسازی منطقه توریستی مشهد.
۱۵	حسن نامور(۱۳۵۲)	روابط عمومی سازمان جلب سیاحان.
۱۶	بهمن سلیمانی نوری(۱۳۵۳)	بررسی امکانات توسعه صنعتی و اقتصادی استان مازندران.
۱۷	سروش شارق‌ی بروجنی(۱۳۵۵)	توریسم داخلی.
۱۸	جوادعطائی(۱۳۵۵)	نقش توریسم در اقتصاد اصفهان.
۱۹	بهروز شادپور(۱۳۵۶)	طرح مرکز توریستی بر کناره سپیدرود.
۲۰	فرهاددانشگر(۱۳۵۷)	سهم جهانگردی در نرخ رشد اقتصادی ایران طی سالهای ۱۳۳۸-۵۴.
۲۱	شهرام نواختر(۱۳۵۹)	مشکلات و نارسایی‌های فرآیند تصمیم‌گیری در سازمان مراکز

	ایرانگردی و جهانگردی.	
۲۲	آرامیناس مقردیچی (۱۳۵۹)	مرکز جهانگردی.
۲۳	تیموربرهان لیمودهی (۱۳۶۳)	رشت از دیدگاه سیاحان خارجی از آغاز قرن هیجدهم تا اوایل قرن بیستم
۲۴	مهدی اخلاقی فیض آثار (۱۳۷۰)	نقش صنعت توریسم در تحولات اقتصادی شهر مشهد.
۲۵	نسرین رضائی (۱۳۷۱)	پژوهش پیرامون سیاستها و خط مشی های جهانگردی در ایران طی دو دهه اخیر (بعد از سال ۱۳۵۸).
۲۶	عبدالعلی علی عسکری (۱۳۷۲)	سازماندهی و مدیریت بخش جهانگردی کشور.
۲۷	علی ملکی جو (۱۳۷۳)	تاثیر تبلیغات در جذب جهانگردان خارجی به کشور از دیدگاه جهانگردان.
۲۸	علیرضا صدفی درویش (۱۳۷۳)	امکان سنجی توسعه توریسم در شه میرزاد.
۲۹	محمد احسان احسانی (۱۳۷۴)	توان شناسی جهانگردی استان سمنان.
۳۰	نورالله فرهادیان عزیزی (۱۳۷۴)	آثار اقتصادی، اجتماعی ورود جهانگردان آسیای میانه بر شهر مشهد.
۳۱	ابوالقاسم زارع بیک آبادی (۱۳۷۴)	توانهای جهانگردی و راهبردهای توسعه آن در استان یزد.
۳۲	عزیزمراسلی (۱۳۷۴)	تخمین توابع عرضه و تقاضا توریسم خارجی در ایران.
۳۳	ناصر کرمی (۱۳۷۴)	بررسی توانمندی های طبیعی حوزه های اکوتوریستی استان تهران.
۳۴	شمس بهمنی (۱۳۷۴)	بررسی مشکلات خصوصی سازی صنعت توریسم در ایران.
۳۵	هرمز مهرانی (۱۳۷۴)	تاثیر بازاریابی بر جذب جهان گردی بیشتر از کشورهای جنوب خلیج فارس به ایران.
۳۶	علیرضا موحدی (۱۳۷۴)	بررسی عوامل موثر در عدم تمایل بخش خصوصی برای سرمایه گذاری در صنعت توریسم.
۳۷	محمود آیتی (۱۳۷۴)	سیری در سفرنامه ها - عصر قاجار
۳۸	منیره حسینی (۱۳۷۵)	ارزیابی امکانات توسعه ناحیه ای در دره شاهرود، مورد الموت
۳۹	رویا پورو کیل (۱۳۷۵)	بررسی محتوای مجلات تخصصی جهانگردی.
۴۰	گیاسلیمی (۱۳۷۵)	بررسی موانع فکری، اجتماعی، فرهنگی گسترش توریسم در ایران از دیدگاه جامعه شناسی.
۴۱	قباد رضا پور جمور (۱۳۷۵)	نقش فعالیتهای توریستی در توسعه فضایی منطقه لالچین (همدان) با تاکید بر فعالیتهای سفالگری.
۴۲	حسن قهرمانی مطلق (۱۳۷۵)	اثرات جغرافیائی جهانگردی در شهرستان همدان.
۴۳	حمیدضراغام (۱۳۷۵)	مدل برنامه ریزی استراتژیک جهانگردی ایران.

۴۴	مسعودناصری(۱۳۷۵)	شناسایی موانع مؤثر توسعه صنعت توریسم ایران و طراحی الگوی تبیینی برای گسترش جذب توریست.
۴۵	علیرضائیک پور(۱۳۷۵)	مجتمع فرهنگی توریستی توس.
۴۶	محمدرضاهمتی(۱۳۷۶)	مجموعه فرهنگی توریستی کیش.
۴۷	محمدرضایاتی(۱۳۷۷)	مجموعه توریستی-تفریحی کارون(اهواز).
۴۸	مجیدبرزه کاردهقانی(۱۳۷۷)	تعیین یک الگوی مناسب برای گسترش بیمه‌های اشخاصی در صنعت جهانگردی.
۴۹	محسن حبیبی باغی(۱۳۷۷)	طالعه آثار بهبود سیستم اطلاعات جهانگردی بر میزان جذب توریست.
۵۰	عبدالکریم عزیزی(۱۳۷۷)	بررسی قابلیت‌سنجی منطقه‌ای یاسوج به منظور برنامه‌ریزی گردشگری و جهانگردی.
۵۱	مریم جواهری(۱۳۷۷)	بررسی و تحلیل عوامل افزایش جذب توریست در منطقه آزاد کیش به منظور توسعه اقتصادی منطقه.
۵۲	فرانک بهرامی(۱۳۷۷)	مجموعه تفریحی، توریستی، فرهنگی "دریاچه ارومیه.
۵۳	جلال زبیری(۱۳۷۷)	جموعه توریستی، فرهنگی دریاچه سد مهاباد.
۵۴	نیلوفرملک(۱۳۷۷)	مرکز تفریحی - سیاحتی و کیل‌آباد مشهد "ایران سرزمین من" ۲ جلد.
۵۵	سروش صابری(۱۳۷۷)	مرکز توریستی فرهنگی بوشهر.
۵۶	هوشنگ هدائی(۱۳۷۷)	بررسی جاذبه‌های جهانگردی شهرستان کرمانشاه
۵۷	علیرضاشرافتی(۱۳۷۷)	شهرک تفریحی توریستی گیسوم.
۵۸	عمادالدین البرزی(۱۳۷۸)	مطالعات و طراحی مرکز فرهنگی گردشگری آبگرم گنو.
۵۹	نریمان پیراسته(۱۳۷۸)	مجتمع توریستی، فرهنگی نارین قلعه میبد "باغ اسطوره های ایرانی.
۶۰	وحیدالهی حصار(۱۳۷۸)	مجتمع فرهنگی-گردشگری تخت سلیمان.
۶۱	علیرضا عبدالملکی(۱۳۷۸)	بررسی عوامل و جاذبه‌های گردشگری شهر همدان و نقش آن در تحولات این شهر
۶۲	عباس اسدی کرم(۱۳۷۸)	مجتمع فرهنگی و توریستی میمند.
۶۳	علیرضاحیدری(۱۳۷۸)	مجتمع توریستی جزیره کیش.
۶۴	علی پورمحمدوبابلی(۱۳۷۸)	بررسی راههای جلب و جذب سرمایه‌گذاری خارجی در صنعت توریسم ایران، مزایا و موانع آن.
۶۵	معین محمدی(۱۳۷۸)	مجموعه توریستی و فرهنگی هفت‌باغ ماهان.
۶۶	علیرضا عباسی(۱۳۷۸)	طراحی الگوی یک سیستم اطلاعات بازاریابی برای یک سازمان جهانگردی دولتی.

۶۷	یوسف مام محمدی (۱۳۷۸)	مجموعه گردشگری دریاچه ارومیه.
۶۸	اکبرملکان راد (۱۳۷۸)	بررسی اثرات فشار توریسم روی پارمترهای جنگل‌شناسی مناطق جنگلی پارک سی سنگان.
۶۹	محمودریحانی آرانی (۱۳۷۹)	برگی از دفتر کویر - احیا و گسترش کاروانسرای مرنباب کویر آران (مجمع فرهنگی، توریستی پژوهشی کویر).
۷۰	محمدمهری ضیال‌الدین (۱۳۷۹)	ارزیابی سطوح خدماتی هتل‌های ۵ ستاره تهران براساس نظرسنجی از مشتریان خارجی و معیارهای بین‌المللی و ارائه راهکارهایی برای ارتقا کیفیت آنها.
۷۱	سوزان دبیدیان (۱۳۷۹)	دهکده ساحلی گیسوم.
۷۲	ندافرهادیان (۱۳۷۹)	بررسی ضعفهای نظام اطلاعات صنعت گردشگری در ایران.
۷۳	غلامرضا یوسفس پور (۱۳۷۹)	نقش صنعت گردشگری در توسعه اقتصادی ایران و راههای گسترش آن.
۷۴	جلال محمدی (۱۳۷۹)	نقش توریسم (گردشگری) در تحولات شهر و شهرنشینی محمودآباد.
۷۵	مسعود معصومی (۱۳۷۹)	برنامه‌ریزی استراتژیک توسعه گردشگری منطقه‌ای، نمونه موردی: استان همدان.
۷۶	سعیدزراعت زاده (۱۳۷۹)	مجموعه تفریحی ورزشی آسمان دوم هفت باغ.
۷۷	اسداله خلیج کچی (۱۳۷۹)	طراحی مجموعه توریستی تفریحی ایل‌میلی رامسر.
۷۸	حبیب‌الله جعفری پناه (۱۳۸۰)	مطالعه و برنامه‌ریزی جاذبه‌های توریستی شهر ابرکوه در راستای توسعه ساختار فضای آن.
۷۹	محسن پوررحیمی (۱۳۸۰)	پارک تفریحی و توریستی کرمان.
۸۰	پریسا صناعی (۱۳۸۰)	طرح احیای کاروانسرای عقدا (به منظور توسعه صنعت گردشگری).
۸۱	علی باغبان جلودار (۱۳۸۰)	صنعت توریسم و راههای توسعه آن در منطقه شمال با تاکید بر شهر بابلسر.
۸۲	پریسا پیشاورز (۱۳۸۰)	بررسی نقش گرافیک در تبلیغات توریسم (نقشه‌های راهنما، پوسترها، مجلات و بروشورها).
۸۳	علی عابدی (۱۳۸۰)	بررسی نقش گرافیک در گسترش فرهنگ توریسم در ایران.
۸۴	حسین ملکی (۱۳۸۰)	بررسی جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر رضایتمندی توریستی (مطالعه موردی گردشگران خارجی جزیره کیش).
۸۵	محمدعلی قصری (۱۳۸۰)	مطالعات برنامه‌ریزی فیزیکی مرکز تفریحی، فرهنگی، توریستی هفت خان رستم (زاهدان).
۸۶	فریبا زمانی (۱۳۸۰)	ماوای مسافران جاودانه کوهها و دشتها (مجموعه توریستی -

	تفریحی ورزشی).	
۸۷	علیرضاصردی ماهکان(۱۳۸۰)	بررسی نقش بازاریاب در صنعت جهانگردی شهرستان مقدس مشهد.
۸۸	مهدی غفوری(۱۳۸۱)	دهکده تفریحی و توریستی دیو چشمه کجور.
۸۹	علی فلاحی(۱۳۸۱)	مجموعه اقامتی-تفریحی-توریستی ماوای تنجن.
۹۰	حسین موسی زاده عباسی(۱۳۸۱)	گردشگری و بزهکاری.
۹۱	علیرضاپورسلمانی اناری(۱۳۸۱)	چگونگی ادراک و شناخت جهانگرد از بافت قدیم شهر یزد(میدان وقت ساعت)
۹۲	مهدی غفوری(۱۳۸۱)	دهکده تفریحی و توریستی دیو چشمه کجور
۹۳	پژمان نجات(۱۳۸۱)	مجموعه گردشگری، تفریحی، اقامتی صفا.
۹۴	فیروزه فانی ثانی(۱۳۸۱)	بررسی اکوتوریسم در مناطق حفاظت شده استان مازندران مطالعه موردی خشکه داران.
۹۵	علی موحد(۱۳۸۱)	بررسی و تحلیل الگوی فضایی توریسم شهری. مطالعه موردی: شهر اصفهان.
۹۶	مجیدساریخانی(۱۳۸۱)	بررسی باستانشناسی آثار معماری دوره قاجار شهرستان ملایر (با هدف ارائه راهکارهایی برای توسعه توریسم فرهنگی).
۹۷	شیرزادمحمدزاده(۱۳۸۱)	بررسی اثرات توریسم بر کاربری ارضی شهری (مورد پژوهش: شهر بابلسر).
۹۸	شاهین حیدری(۱۳۸۲)	مجموعه تفریحی، توریستی و اقامتی شمال تهران (لتیان).
۹۹	محمدجمشیدی(۱۳۸۲)	تعیین عوامل مؤثر بر تقاضای گردشگری داخلی در استان همدان.
۱۰۰	عبسی رمضانی دارابی(۱۳۸۲)	بررسی تطبیقی بازتابهای فضایی سیاستهای جذب توریسم در قبل و بعد از انقلاب اسلامی (مورد بابلسر).
۱۰۱	راضیه مهدوی پور(۱۳۸۲)	طراحی مفهومی نظام اطلاعات گردشگری متناسب با سازمان ایرانگردی و جهانگردی.
۱۰۲	اسماعیل ملک اخلاق(۱۳۸۲)	طراحی الگوی سیاست‌گذاری در بازاریابی صنعت جهانگردی ایران.
۱۰۳	نادرناصرپور(۱۳۸۲)	بررسی و تبیین موانع توسعه صنعت گردشگری در استان لرستان و ارائه راهکارهای مناسب در این زمینه.
۱۰۴	لیلا لفظی(۱۳۸۲)	توسعه صنعت گردشگری راهکاری برای خروج از بحران بیکاری.
۱۰۵	جواددخیلی کهنموئی(۱۳۸۲)	بررسی راهکارهای توسعه توریسم در آذربایجان شرقی
۱۰۶	داوودمهدوی(۱۳۸۲)	نقش توریسم در توسعه نواحی روستایی پیرامون شهرها و ارائه مدل استراتژیک (نمونه، موردی: دهستان لواسان کوچک)

۱۰۷	محمدجواد عزیزآبادی (۱۳۸۳)	سازمان منطقه ای آسه آن و توسعه توریسم در کشورهای عضو این سازمان.
۱۰۸	مزدک ابراهیمی تکلو (۱۳۸۳)	مجتمع گردشگری اقامتی پارک ملی خبر.
۱۰۹	جابر دانش (۱۳۸۳)	مجموعه گلستان مرکز ایرانگردی، جهانگردی.
۱۱۰	بهبوددهستانی (۱۳۸۳)	برنامه ریزی کالبدی گردشگری (مطالعه موردی: شهرستان آستارا).
۱۱۱	احمدراه چمنی (۱۳۸۳)	بررسی وضعیت بازاریابی توریسم و ارتقاء آن در ایران.
۱۱۲	مرجان صلاحی (۱۳۸۳)	معیارهای طراحی مجتمع‌های تفرجگاهی-تحقیقاتی، مورد مطالعه دریاچه پریشان.
۱۱۳	محمد مهدی فخرالدی تفتی (۱۳۸۳)	دهکده گردشگری بام تفت.
۱۱۴	میرحمزه فیض‌اللهی (۱۳۸۳)	توانهای توسعه توریسم روستایی در شهرستان مشکین‌شهر مورد: دهستانهای مشکین غربی و مشکین شرقی
۱۱۵	رحیم حیدری چپانه (۱۳۸۳)	ارزیابی برنامه‌ریزی صنعت توریسم در ایران/رحیم حیدری چپانه
۱۱۶	نقیسه اثنی عشری (۱۳۸۳)	بررسی عملکرد گرافیک در تبلیغات توریسم همدان پروژه عملی: طراحی تبلیغاتی در زمینه معرفی برخی از جاذبه‌های گردشگری شهر همدان.
۱۱۷	رضاشاکری (۱۳۸۳)	مطالعه و تدوین راهنمای ارزیابی پیامدهای زیست محیطی طرح های توسعه گردشگری.
۱۱۸	محمدبزدانی (۱۳۸۳)	بررسی وضعیت اشتغال زنان در صنعت جهانگردی و سنجش نگرش مدیران هتل های تهران.
۱۱۹	مهدی عالمی (۱۳۸۳)	احکام جهانگردی و موضوعات وابسته به آن در فقه امامیه و اهل سنت.
۱۲۰	افشارهنرور (۱۳۸۳)	عوامل موثر بر توسعه گردشگری ناشی از برگزاری رویدادهای ورزشی بین‌المللی در کشور از دیدگاه مدیران و دست‌اندرکاران ورزشی و مدیران گردشگری.
۱۲۱	سودابه نوری هاشمی (۱۳۸۳)	تاثیرات گردشگری در اقتصاد روستائی سراب نیلوفر شهرستان کرمانشاه.
۱۲۲	بهزاد بلالی و شمه سرائی (۱۳۸۴)	بررسی قابلیت های گردشگری روستائی در استان گیلان با تاکید بر مناطق روستائی شهرستان ماسال.
۱۲۳	یاسر فریدیان (۱۳۸۴)	مرکز ایرانگردی و جهانگردی استان همدان.
۱۲۴	مجید تاجی (۱۳۸۴)	نقش صنعت گردشگری در توسعه اقتصادی، اجتماعی روستا نمونه موردی: دهستان سامان از توابع شهرستان شهرکرد.

۱۲۵	نورالدین نوری (۱۳۸۴)	بررسی سیاست‌های دولت در صنعت گردشگری و ارائه الگوی توسعه پایدار صنعت گردشگری کشور.
۱۲۶	محسن زاده سلیم کاخکی (۱۳۸۴)	طراحی مجموعه تفریحی - گردشگری کاخک.
۱۲۷	حسین خسروی (۱۳۸۴)	بررسی توانمندیهای گردشگری استان قم و اثرات آن در توسعه این استان.
۱۲۸	رضافرّجی (۱۳۸۴)	بررسی و تحلیل جاذبه‌های توریستی و برنامه‌ریزی توسعه صنعت توریسم شهرستان آمل
۱۲۹	محمد کردی (۱۳۸۴)	برنامه ریزی توریسم شهری با تاکید بر توسعه پایدار نمونه موردی: شهر تبریز
۱۳۰	مجتبی پوررستمی (۱۳۸۴)	ساماندهی صنعت توریسم در شهرهای متوسط نمونه موردی تنکابن
۱۳۱	مژگان توکلی زاده (۱۳۸۵)	برنامه‌ریزی گردشگری با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) - مطالعه موردی: موزه‌های شهر تهران.
۱۳۲	معصومه تاج علی (۱۳۸۵)	بررسی اثرات اقتصادی گردشگری در جمهوری اسلامی ایران.
۱۳۳	لمعان حاجی یوسف (۱۳۸۵)	مجموعه گردشگری - فراغتی شبه جزیره اسلامی (واقع در پارک ملی دریاچه ارومیه).
۱۳۴	بهنام الیاس پور (۱۳۸۵)	برآورد تابع تقاضای جهانگردی خارجی در ایران.
۱۳۵	فرناز ندیم (۱۳۸۵)	قابلیت‌های گرافیک نقوش تزئینی معماری سنتی (با تاکید بر جهانگردی کاشان). پروژه عملی تبلیغات جهانگردی کاشان.
۱۳۶	نوید مهرگانیان (۱۳۸۵)	احیا و ساماندهی باغ تاج‌آباد نطنز و طراحی پارک گردشگری مجاور آن.
۱۳۷	شهره علی بخشی (۱۳۸۵)	مرکز بین المللی گردشگری قزوین.
۱۳۸	عطاالله فرزام نیا (۱۳۸۵)	بررسی آثار استفاده از فناوری اطلاعات در توسعه صنعت گردشگری ایران.
۱۳۹	فتاح حاتم‌می (۱۳۸۵)	بررسی نقش رادیو و تلویزیون در ترویج ایرانگردی از دیدگاه متخصصان و کارشناسان صنعت توریسم
۱۴۰	معصومه محرر (۱۳۸۵)	بررسی رضایت مشتری در توریسم الکترونیکی
۱۴۱	حمیدولی زاده (۱۳۸۵)	چالش‌های فراروی توسعه صنعت توریسم در ایران با تاکید بر کلانشهر تبریز
۱۴۲	مهران احسان (?)	در امتداد دولت آباد (مجموعه گردشگری) باغ دولت آباد یزد.
۱۴۳	بی‌تاج‌احمد (?)	شناسایی و بررسی دلایل عدم گسترش گردشگری در کرمانشاه (پژوهشی جامعه شناختی).

۱۴۴	مامک نصیری نصب رفسنجانی(۴).	اقامتگاه خدماتی تفریحی برای برگزاری جشنواره هاو کنگره ها.
۱۴۵	سهیل ورجاوندی(۴)	. مرکز توریستی و تفریحی
۱۴۶	هایق میناسکان(۴)	. تاسیسات درمانی فیزیکی و تفریحی و جهانگردی در سواحل دریاچه رضائیه
۱۴۷	اکرم ملکی مقدم(۴)	سیستم کنترل کننده فضای معماری مجموعه تجاری فرهنگی توریستی
۱۴۸	بیژن معتمدی کردستانی(۴)	بررسی و تحقیقی در مورد استراحت و تفریح و توریسم در شمال ایران (کلاردشت)
۱۴۹	فرامرز مستقیمی(۴)،	مرکز توریستی تفریحی دریاچه سد کرج.
۱۵۰	مریم کیهان(۴)، .	مرکز توریستی و تفریحی (مجموعه ساحلی)
۱۵۱	کیوان کوچه مشکیان(۴).	مرکز توریستی دردک
۱۵۲	حسین خرازی(۴)،	حاشیه‌ای بر توریسم در خلیج فارس به ضمیمه یک طرح پیشنهادی.
۱۵۳	ایرج بهره‌مند(۴)، .	صنعت توریسم مرکز توریستی کلاردشت، خسرو بافکر باجگیران.
۱۵۴	ادوارد امیریان(۴)، .	توریسم در شمال شناسائی منطقه شهرک پیشنهادی.
۱۵۵	محمد رضا احمدی گیلاکجانی(۴)،	سیاحت.